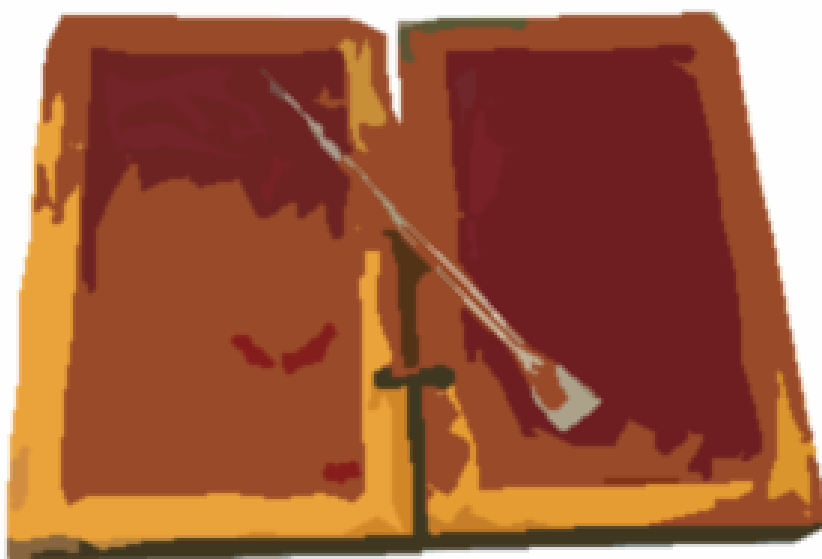

TABELLAE CRATTIAE MAXIMILLAE

DOMUS
BAEBIA

Tabella VII
De Ludo Litterario
Records de l'escola

Kalendis Aprilibus (1 d'abril)

Iouis dies

Davant les meues tauletes de cera i amb el punxó entre els meus dits em ve a la ment la meua infància en *Sepelaci* (actualment Onda), perquè malgrat ser molt feliç ací en *Saguntum*, hui, repassant els deures amb la meua xicoteta *Bæbia Fuluia*, m'he recordat dels meus dies a l'escola.

Quins temps aquells....he de sentir-me una privilegiada per tindre una educació, perquè no totes les dones poden dir el mateix.

Recorde perfectament el meu primer dia d'escola, era març, després de les festes de la deessa Minerva (*Quinquatrus*). Molt de matí, encara fosc, va vindre a buscar-me *Leandre*, el pedagog grec, per a acompanyar-me a l'escola primària (*ludus litterarius*) on vaig aprendre a llegir, escriure i comptar.

El mestre em va ensenyar les lletres de l'alfabet grec i llatí lletrejant-les cada dia, per això usava unes velles i gastades lletres d'ivori. Amb temps i esforç, vaig aconseguir llegir perfectament dues llengües.

Sobre una gran tauleta repassava els solcs de les lletres que el mestre havia escrit i així prompte vaig aprendre a escriure.

Després em va ensenyar càlcul, primer amb els dits i més tard amb pedretes (*calculi*) i amb l' *abacus*.

L'escola estava en el fòrum, davall dels pòrtics. El fred calava els meus ossos a l'hivern, perquè només una fina cortina ens proporcionava intimitat. Encara recorde el dia en què el meu pare es va acostar a l'escola per a veure els meus progressos.

El mestre, assegut en la seua cadira amb respatler (*cathedra*), preguntava cada matí els deures que havíem anotat en les nostres tauletes de cera als pocs alumnes que assistíem perquè l'educació és privada i només estudien els fills de les famílies amb diners. Asseguts davant ell en uns bancs, ens alçàvem per a llegir-li els resultats de les sumes i restes que ens havia dictat.

A vegades, si ens portàvem bé, cantàvem i féiem gimnàstica. No ocorria molt sovint, perquè els meus companys de classe, en algunes ocasions, no feien els seus deures i aconseguien irritar el mestre que no dubtava a aplicar algun càstig.

Tenia una gran habilitat amb l'ús de la vara (*ferula*) amb la qual colpejava els palmells de la mà, tampoc es quedava curt manejant el fuet de cuir (*flagellum*) o les vares de vímet (*uirgæ*) amb les quals assotava l'esquena o les natges. Jo era molt estudiosa i disciplinada, per la qual cosa mai vaig ser castigada pel mestre.

M'hauria agradat continuar estudiant, però als dotze anys vaig haver de deixar l'escola, ja que a les següents etapes educatives només acudien els homes. El meu estimat espòs va continuar el seu aprenentatge a l'escola

secundària (*ludus grammaticus*) on va aprendre gramàtica, història, mitologia, geografia i astronomia.

Posteriorment va passar a l'escola superior (*ludus rhetoricus*) en la qual li van ensenyar a parlar bé en públic, a més de filosofia i dret.

En el despatx del meu marit (*tablinum*) hi ha un gran nombre de rotllos de papir amb belles obres literàries guardades en els armaris i en caixes de cuir (*capsae*) perquè són molt delicats.

La xicoteta *Bæbia* ha de recitar l'alfabet grec, així doncs hem estat una estona dient-ho en veu alta i escrivint-lo sobre la tauleta. Espere que demà es recorde bé de tot i que siga premiada pel seu mestre.

Quins records més bells...

Relleu escena escolar. Museu Trèveris (Alemanya)

DOMUS BAEBIA

¿Sabies que els romans podien escriure sobre...?

• Tauletes

El suport més utilitzat eren les tauletes de fusta amb cera pel que rebien el nom en llatí de *ceratae*. Per a escriure utilitzaven un punxó o estilet (*stylus*) que per un extrem acabava en punta per a poder escriure i, per l'altre, era com una espàtula, que servia per a esborrar, rasant i esclafant la cera.

Quan aquestes tauletes de fusta s'exposaven al públic en el fòrum podien tindre calç en lloc de cera ja que en elles s'anaven a escriure documents importants com a lleis, decrets, etc. En presentar un

color blanc, el seu nom en llatí era *dealbatae*.

Les tauletes es podien agrupar formant díptics, tríptics, i fins i tot, en políptics, és a dir, moltes tauletes, així doncs, l'origen dels nostres llibres es trobaria en la unió de diverses tauletes.

• Papir

Altres suports d'escriptura van ser el papir, que s'elaborava amb les fibres interiors de la tija d'aquesta planta que tallaven en tires fines i ajuntaven pressionant, a fi que quedaren pegades entre si amb el seu propi suc. Una vegada assecades al sol es podia escriure sobre elles amb tinta i una canya anomenada en llatí *calamus*.

El papir era car, perquè es portava des d'Egipte, per la qual cosa s'emprava sobretot per a escriure documents literaris. Era un suport molt pràctic per la seua flexibilitat, encara que el seu major problema era la conservació en ser atacat pels insectes i la humitat. Es guardaven, com ja em comentat, en recipients especials (*capsae*) després d'humitejar-los amb oli de cedre.

• Pergamí

El pergamí, es deia així per la seua procedència, la ciutat de Pèrgam. Consistia en pell de cabra, ovella o vedella. Era necessari preparar-la amb productes com la calç per a poder utilitzar-la. Sobre el pergamí s'escrivia amb tinta i plomes d'ocells.

S'empraven totes dues cares i fins i tot s'esborrava amb facilitat. La seua conservació era millor que el paper.

Altres suports van ser la ceràmica, el plom, la tela, la pedra, els metalls, la fusta...

CURIOSITAT

Com es feia la tinta negra (*atramentum*)

- Al principi es feia de sutge, pòsits del vi o tinta de sépia, mesclada amb goma aràbiga extreta de l'acàcia, però s'esborrava fàcilment amb una esponja humida. Més tard es va emprar l' agalla de roure d'on s'obtenia un taní que, mesclat amb sulfat de ferro i goma aràbiga, aconseguia una tinta difícil d'esborrar.

PER A SABER MÉS:

[Quadern escriptura](#) *Ludere et discere*

[Spatium scriptura](#)

[Spatium lingua](#)

ACTIVITATS

I- Relaciona els conceptes de la columna de l'esquerra amb els de la dreta:

<i>TABELLA CERATA</i>	PUNXÓ
<i>PAPYRVS</i>	CAIXA PER A PAPIRS
<i>STYLVS</i>	ESCOLA PRIMÀRIA
<i>LVDVS RETHORICVS</i>	VARES VÍMET
<i>CAPSA</i>	CANYA
<i>CALAMVS</i>	ESCOLA SECUNDÀRIA
<i>FLAGELLVM</i>	TAULETES DE CERA
<i>LVDVS GRAMMATICVS</i>	ESCOLA SUPERIOR
<i>FERVLA</i>	PAPIR
<i>CATHEDRA</i>	CALCULADORA
<i>VIRGAE</i>	CADIRA MESTRE
<i>LVDVS LITTERARIVS</i>	FUET
<i>ABACVS</i>	VARA

II- Identifica els suports d'escriptura que hi ha en el dibuix.

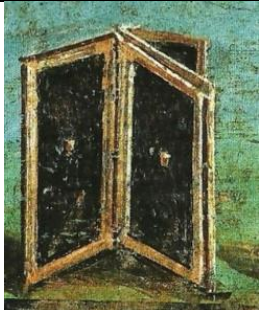

DOMUS
BAEBIA

III- Identifica cada imatge amb la pista que et dona *Grattia* i posa el seu nom en el requadre corresponent:

Tabella cerata, Rasorium, Capsa, Papyrus, Stylus, Calamus, Tabella Vindolandae.

PISTES

- Era el suport més utilitzat en la vida quotidiana i s'emprava molt a l'escola.
- Serveix per a guardar l' *atramentum*.
- És com una canya i amb ell s'escriu perfectament sobre el *papyrus*.
- En aquesta caixa guardem les nostres obres literàries.
- Amb aquestes tauletes de fusta escrivien els soldats en una fortificació en *Britannia*.
- Venia directament d'Egipte i era molt fràgil.
- Escriu amb un costat i amb l'altre esborra.
- És molt pràctic, amb ell, faig "*tabula rasa*"

IV- Escriurem com ho feia *Grattia* en les seues tauletes de cera.

Com nosaltres, els romans utilitzaven l'escriptura cursiva quan volien escriure de manera ràpida (cal no oblidar que la paraula cursiva ve del verb *currere* =córrer).

Els romans empraven aquesta escriptura de realització més ràpida en les activitats i els assumptes comuns de la vida diària, com a contractes comercials, llibres de comptes, cartes entre particulars, anotacions escolars, grafitis escrits en les parets generalment de manera anònima i que inclouen tot tipus de missatges. Però també es va emprar per a la redacció d'alguns edictes imperials. Destaca el seu ús en les tauletes de cera, en les tauletes de fusta de l'assentament militar de Vindolanda, en la ceràmica, en les tauletes de maledicció – *tabellæ defixionum* – en plom i en alguns escrits en paper (*Papyrus Claudius*).

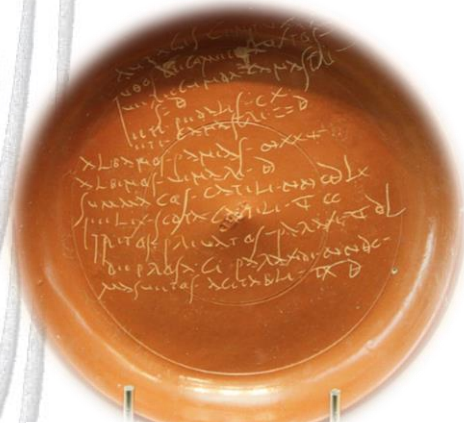
En aquesta fitxa us proposem fer una activitat d'escriptura sobre argila:

Necessites:

- Fang que no requereix cocció.
- Corró.
- Punxó.

Elaboració:

- Prendrem una porció de fang i la pastarem.
- A continuació l' aplanarem amb un corró i li donarem forma rectangular.
- Dibuixarem amb el punxó un xicotet motiu decoratiu en cadascuna de les quatre cantonades del rectangle.
- Amb un punxó escriurem en l'argila amb cursiva hispana el que vulgues.
- Deixarem assecar la peça durant uns dies.

Ceràmica Condatomagus

Plantilla de l' escriptura capital cursiva romana. Sigles I aC.-II dC.

A B C D E F H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
 A A C A H I K L A N O I A S T V X Y Z

V- Digues de quina matèria estaven fets els següents suports d' escriptura:

- Són molt famoses les de Vindolanda i es feien en tauletes de:
- Eren molt freqüents entre els escolars i es feien en tauletes de:
- De pells d'animals adobades i polides:
- Molt usades en les malediccions, en llatí *tabellae defixionis*, es feien de:
- Fets amb aquesta planta d'Egipte:
- Els terrissaires empraven la.....per a escriure sobre ella.
- En les necròpolis s'escrivien les inscripcions funeràries sobre....., com nosaltres en les nostres làpides.
- Les mòmies egípcies podien fer alguna anotació sobre les benes de.....amb les quals es momificaven els seus morts.
- Les *tabellae dealbatae* s'escrivien amb
- Sobre leses pintaven grafit.
- Antigament també es feien tatuatges sobre la

VI- T'animas a fer la teua tauleta amb plastilina i cartó?

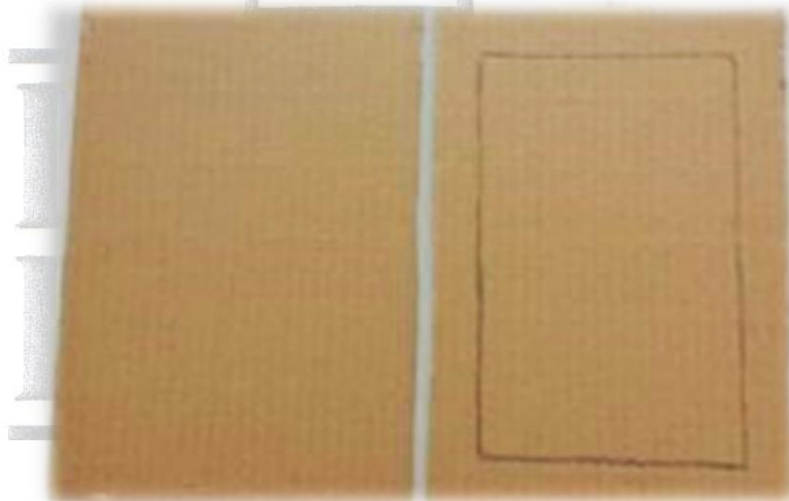
Spatium Scriptura. Ludi Saguntini 2019

Necessites:

- Cartó. [Una altra opció és utilitzar com a base un marc de fotografies com el de la imatge]
- Tisores i cúter.
- Plastilina negra, roja o verda.
- Corró.
- Cola.
- Punxó de fusta (veure la imatge inicial)
- Cordó

Elaboració:

- Tallem quatre rectangles de cartó de 20 cm. En dos d'ells dibuixem un marc.

- Tallem el marc dibuixat i el peguem sobre els altres cartons que no tenen dibuix.

- A continuació agafem la plastilina i, amb l'ajuda d'un corró, l'aplanem dins de l'interior dels marcs.

- Per a acabar fem uns forats en tots dos marcs i passem el cordó, així ens quedarà una tauleta a manera de llibre.

VII- Indica si les següents afirmacions són vertaderes o falses:

AFIRMACIONS	V	F
Els romans coneixien el paper		
Les lleis s'escrivien sobre tauletes de calç		
Les tauletes de cera servien per a escriure documents com a obres literàries		
Tots els xiquets i xiquetes romans podien estudiar		
El <i>magister</i> podia castigar l'alumnat que no es comportava		
Sobre tauletes de cera s'escrivien malediccions		
En Vindolanda s'utilitzava molt el <i>stylus</i> per a escriure sobre les tauletes de cera		
La lletra cursiva és escriptura en majúscula		
La planta de papir creixia en les voreres del riu Nil		
La goma aràbiga servia per a esborrar en el pergamí		
El pergamí es feia amb pell d'animal		

VIII- Lectura i comprensió de textos clàssics:

TEXT 1 de l'escriptor Plaute en la seua obra *Pseudolus*, 21-30, podries dir de què està parlant?

“Presa aquesta tauleta, així veuràs per tu mateix la misèria i la preocupació que em consumeix.

Ho faré per tu. Però què és això? Pregunte.

Què passa?

Al meu entendre, sembla que aquestes lletres volen tindre fills: es munten les unes sobre les altres.

Et burles de mi?

De debò, per Pòl·lux crec que llevat que la Sibila pugui llegir aquestes lletres, ningú podrà entendre-les.

Per què critiques aquestes encantadores lletres escrites sobre tan encantadora tauleta per una mà encantadora?

Per Hèrcules t'ho pregue, les gallines potser tenen mans? Perquè només una gallina va poder escriure-la”

RESPOSTA

TEXT 2 de l'epigrama V, LVI de Marcial, què ens vol dir l'escriptor amb aquest text?

“Fa temps que em preguntes angoixat i em supliques, Lupus, a quin mestre has de confiar el teu fill. Ací tens el meu consell: aparta-li de tots els gramàtics i retòrics que no tinguen a veure amb les obres de Ciceró i de Virgili.... Què vol aprendre una professió lucrativa? Fes-li arpista o flautista. Si el xic és tossut com una banya de marrà, fica'l a pregoner o a arquitecte.”

RESPOSTA

TEXT 3 de Quintilià que ens donarà uns consells, uns per al professorat i uns altres per a l'alumnat. Podries resumir amb les teues paraules els consells que dona a cadascun?

CONSELLS PROFESSORAT

“El primer de tot, revista's el professor de la naturalesa d'un pare, considerant que està en lloc d'aquells que li han entregat els seus fills.[...]. Siga seriós, però no desagradable. [...] Parle sovint de la virtut i l'honestedat [...], siga treballador, constant en la tasca, però no desmesurat.

Responga bé a les preguntes dels uns, i a uns altres pregunte'ls per si mateix. En lloar els encerts dels alumnes no siga escàs ni exagerat. [...] Corregisca els defectes sense acritud ni paraules afrontoses. Això fa que molts abandonen els estudis, en veure que se'ls reprèn com si els avorrira.

De cap manera ha de permetre's als alumnes alçar-se dels seus llocs ni fer salts, quan a algun se li lloa” (De institutione oratòria, X)

CONSELLS ALUMNAT

“Ja he dit moltes coses sobre les obligacions dels mestres, i ara aconselle només una cosa als alumnes: que estimen els seus mestres, els qui els transmetran la cultura, no menys que a la pròpia cultura, i que els consideren com si foren els seus pares, no biològics, evidentment, sinó espirituals; aquest afecte condueix, en moltes ocasions, a l'estudi. D'aquesta forma, els escoltaran de bon gust, creuran en les seues paraules i desitjaran semblar-se a ells; perquè així molts alumnes contents i disposats acudirán a les seues classes. Els que han sigut represos no s'enfadaran i els que han sigut lloats s'alegraran, de manera que seran molt volguts els que, per la seua dedicació a l'estudi, el van merèixer. I així com el deure dels mestres és ensenyar, el dels alumnes és deixar-se ensenyar. A més a més, cap dels dos es bastarà sense l'altre” (De institutione oratòria, II)

RESPOSTA
Al professorat:
A l' alumnat:

TEXT 4 en la *Sàtira VII*, 150 i ss, Juvenal ens descriu dos *magistri* romans diferents, què caracteritza a cada mestre?

“Ets professor de declamació? [...] Perquè el que acaba de llegir assegut ho recitarà i repetirà en els mateixos termes la mateixa cantarella [...] Fas referència als teus honoraris? Ni parlar! “Em dius que et pague? Què és el que sé, veurem?” [...] Estipula el preu que vulgues i cobra'l: què he d'abonar perquè el seu pare li escolte tantes vegades com jo?”. Heus ací el que sis o més retòrics diuen a l'uníson, i que per a actuar en plets autèntics manen a la banya els segrestadors, els verins vessats, el marit pervers i desagraït”

“[...] el que han guanyat amb el seu treball de gramàtics? I, no obstant això, d'aquesta paga que, siga la que fora, en tot cas no arriba a la del retòric, mossega la seua part el desconsiderat custodi del xiquet. [...] Però vosaltres, pares, imposeu condicions severes: el preceptor ha de saber-se les normes de l'idioma, ha de llegir als historiadors i conèixer els autors com a les seues pròpies ungles i dits. [...] Exigiu-li que modele com amb el dit polze els costums, encara tendres, com el que crea un rostre de cera. Exigiu-li que siga també com un pare d'aquest mateix rotlle, que impedisca els jocs deshonestos i les llibertats recíproques. “No és fàcil controlar les mans de tants xiquets”

RESPOSTA
<i>Magister I</i>
<i>Magister II</i>

IX- Campanya electoral de *Lucius Baebius Fulvius*

Com fem hui en dia quan un candidat es presentava a les eleccions era normal fer cartells electorals per a sol·licitar el vot.

S'han trobat molts cartells en les parets de les cases de Pompeia, més de dues mil cinc-cents. Alguns pintats damunt d'uns altres, als carrers més importants de la ciutat que era per on passaven més persones.

Els feien *scribae* professionals. Preparaven la paret amb fons blanc de calç i després pintaven aquests *tituli picti* amb lletres roges la majoria de les vegades, encara que també s'han trobat en negre.

S'utilitzaven missatges clars, molt directes i amb unes fórmules abreujades que es repeten:

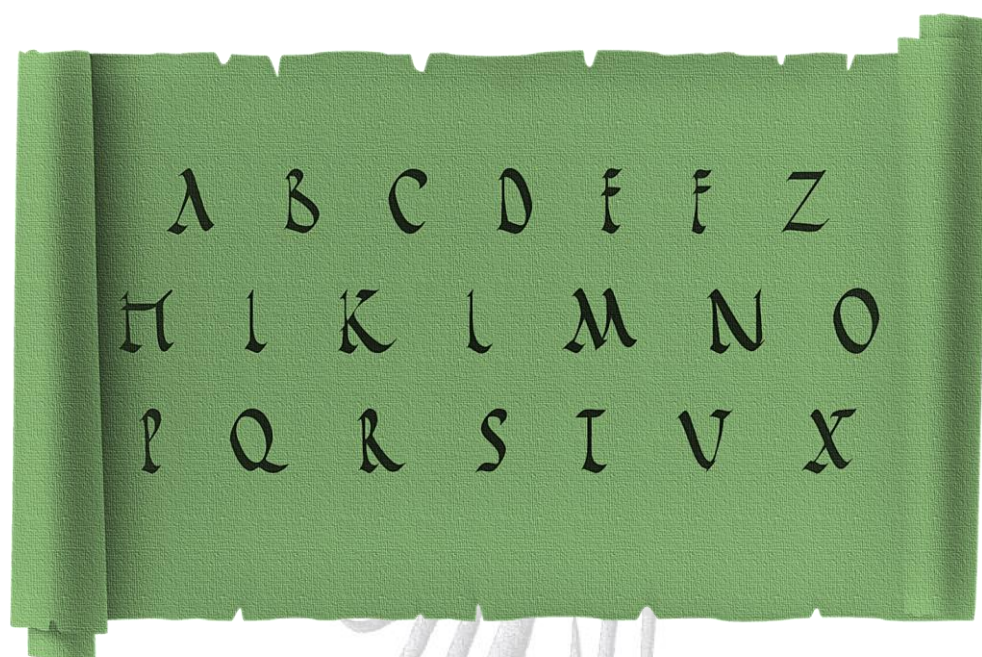
The diagram shows a Roman electoral poster with the text: **MBÆBIVM CRISPVM**
AED CONVSORES ROGANT

Annotations:

- ABREVIATURA DEL CÀRREC AL QUAL ES PRESENTA.**
AED= AEDILEM
- EN ACUSATIU, NOM DEL CANDIDAT**
- EN NOMINATIU, NOM DEL QUE DEMANA EL VOT**
- VERB ROGAT/-NT**
- FÓRMULA ABREUJADA**
O(RO) V(OS)
F(ACIATIS)=US DEMANE QUE HO FEU.
- QUALITATS MORALES DEL CANDIDAT:**
Fórmules abreujades
D(ignum) R(ei) P(ublicae)= digne per a l'Estat i V(irum) B(onum)= Home bo.

Additional text on the poster: D·R·P V·B

Taller Incipit Titivillus. Ludere et Discere

Ací tens l'alfabet llatí en cal·ligrafia majúscula, en un tipus de lletra anomenat *capitalis rustica*.

Intenta escriure el cartell electoral del fill major de la *domus Baebia* amb aquesta mena de cal·ligrafia.

A large rectangular area for writing, divided into a light yellow upper section and a red lower section, intended for the student to practice the *capitalis rustica* script.

X- Collar d'esclavitud

Per a controlar els esclaus castigats o que escapaven, en el món romà existia el costum de col·locar-los un collar. Aquests collarets no es distingien dels que es col·locaven els gossos.

Taller scriptura Ludere et Discere

S'han trobat molts testimoniatges d'aquests collars i tots ells presenten el mateix esquema: petició de detenció de l'esclau, nom de l'amo i lloc al qual cal retornar-lo.

Taller scriptura Ludere et Discere

T'animes a elaborar un collar d'aquest tipus?

Necessites

- Cartolina o si aconseguixes estany, el resultat serà excel·lent.
- Tisores
- Retolador per a escriure sobre la cartolina o un punxó si escriuràs sobre l'estany
- Cordó
- Perforador
- Llapis
- Compàs

Elaboració

- Ja siga sobre cartolina o sobre estany, dibuixa una circumferència d'uns 10 cm de diàmetre.
- Retalla el cercle.
- Fes un xicotet forat per a passar el cordó.
- Escriu a l'interior del cercle el text en llatí [davall tens alguns models]
- Passa el cordó

Textos llatins originals

*TENE ME ET REVOCA ME APRONIANO PALATINO AD MAPPA(M)
AUREA(M) IN AVENTINO QUIA FUGI*

“Detén-me i retorna'm a Apronian Palatí prop del llenç d'or en l'Aventí, perquè m'he escapat”

*TENE ME QUIA FUGI, REDUC ME AD FLORA(M)
AD TO(N)SORES*

“Detén-me perquè he fugit; porta'm al costat del temple de Flora al carrer dels barbers”

*TENE ME NE FUGIA(M) ET REVOCAME AD
DOM(I)NUM EVVIVENTIVM IN ARA CALLISTI*

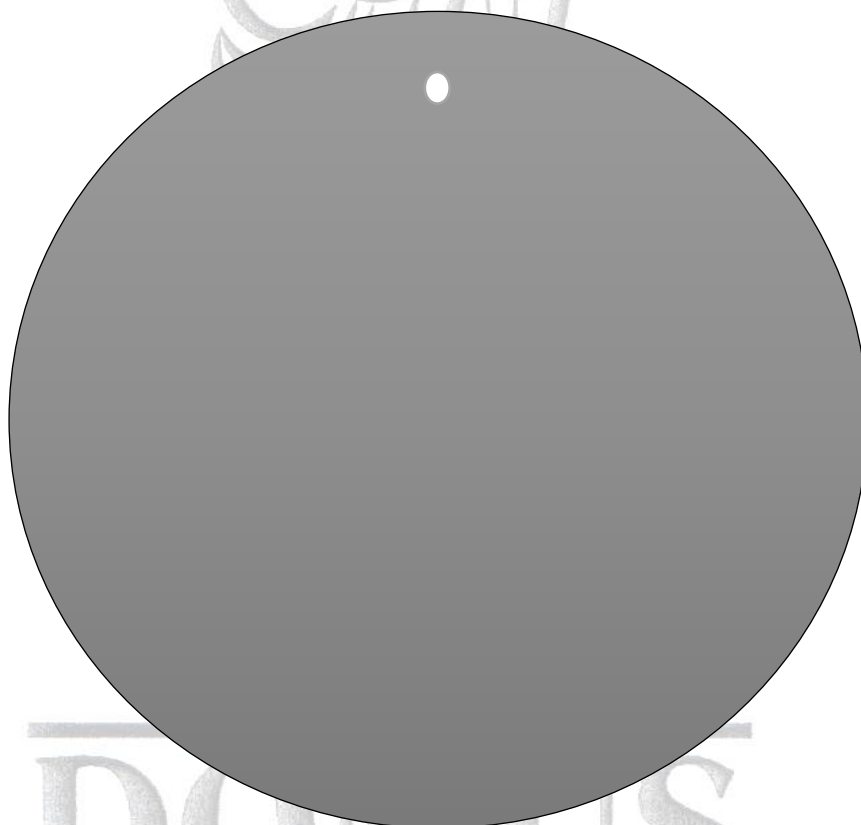
“Detén-me perquè no fuja i porta'm al meu amo, Euviventí, al costat del temple de Calist” (*CIL XV 7193*)

Textos adaptats

TENE ME ET REVOCA ME.....[posar nom de l' amo] ET REVOCAME AD DOM(I)NUM IN [posar lloc]

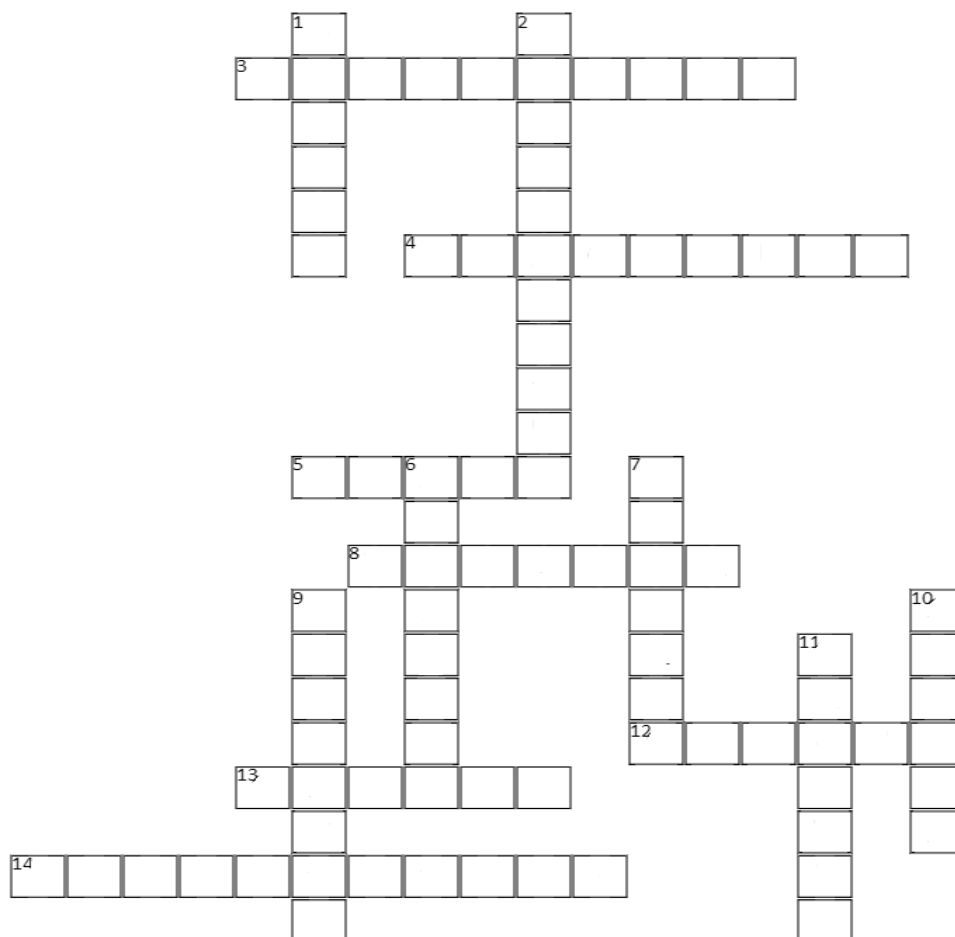
*EGO SUM.....[posa el teu nom], SERVUS [posar nom de l' amo].
TENE ME QUIA FUGI, REDUC ME AD [posar lloc]*

XI- Mots encreuats

SCHOLA

Horizontales HORIZONTALS

- 3 SE LLAMAASÍ LA ESCUELA SUPERIOR/ ES DIU AIXÍL/ESCOLA SUPERIOR
- 4 LÁTIGO DE CUERO/FUET DE CUIR
- 5 ESCUELA/ ESCOLA
- 8 TABLILLA/TAULETA
- 12 PUNZÓN/PUNXÓ
- 13 SE LLAMAASÍ LA TABLILLA DE CERA/ES DIU ASIXÍ LA TAULETA DE CERA
- 14 SE LLAMAASÍ LA ESCUELA PRIMARIA/ ES DIU AIXÍL/ESCOLA PRIMÀRIA

Verticales VERTICALS

- 1 VARA DE CASTIGO/VARA DE CÀSTIG
- 2 SE LLAMAASÍ LA ESCUELA SECUNDARIA/ ES DIU AIXÍL/ESCOLA SECUNDÀRIA
- 6 SE LLAMAASÍ LA TABLILLA DE COLOR BLANCO/ ES DIU AIXÍ LA TAULETA DE COLOR BLANC
- 7 CAÑA/ CANYA
- 9 ASIENTO CON RESPALDO/SEIENT AMB RESPATLER
- 10 CAJAS DE CUERO/ CAIXES DE CUIR
- 11 PIEDRAS /PEDRES

XII- Juguem amb les paraules:

Posa aquestes paraules derivades amb la seua corresponent paraula llatina:

Entaular, papereria, càpsula, lletra, catedral, empostissat, caixa, empaperar, flagel·lar, cable, calcular, magistral, escola, escolar, escolàstic, retaule, escolania, escolà, magisteri, ludoteca, catedràtic, lúdic, calamar, ludopatia, preludi, paper, interludi, eludir, mestre, calculadora, màster, il·letrat, programa, mestrances, contramestre, capacitat, taula, gramàtic, lletrat, papiroflèxia, càlcul, retòr, càm, caramel, transliterar, literal, càtedra, verga, anagrama, flagel, retòrica, flagel·lació, literatura, gramàtica, retòric.

PARAULA EN LLATÍ	DERIVATS
SCHOLA	
LITTERARIVS	
RETHORICVS	
GRAMMATICVS	
LVDVS	
PAPYRVS	

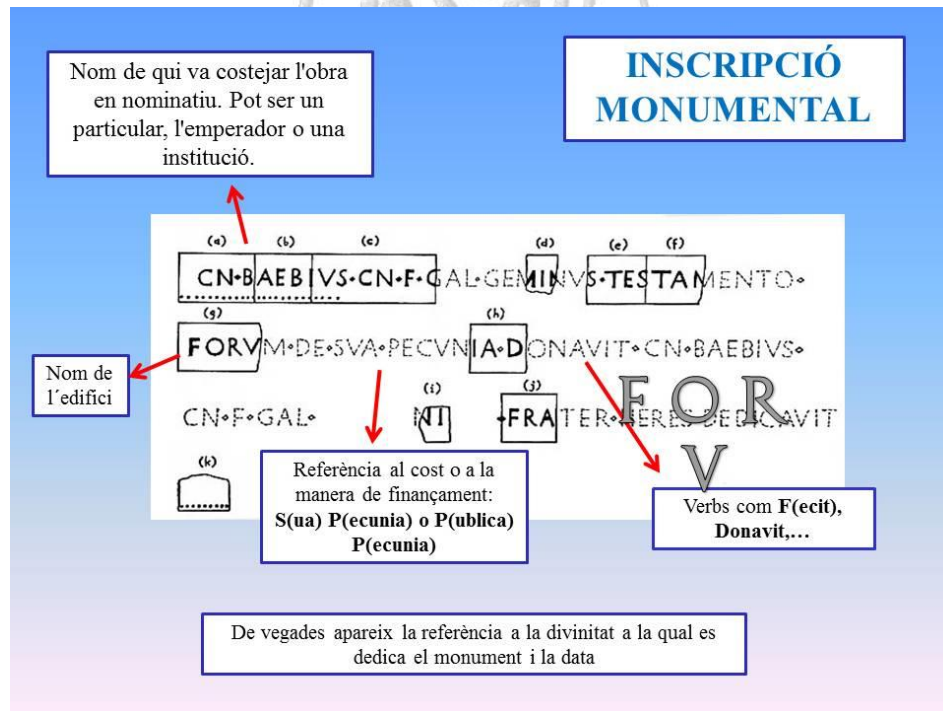
<i>VIRGAE</i>	
<i>FLAGELLVM</i>	
<i>CAPSA</i>	
<i>CALCVLI</i>	
<i>TABELLA</i>	
<i>MAGISTER</i>	
<i>CATHEDRA</i>	
<i>CALAMVS</i>	

DOMUS
BAEBIA

XIII- Les inscripcions en el món romà es poden classificar en diferents tipus: religioses, monumentals, honorífiques, funeràries, històriques, jurídiques, domèstiques, entre altres.

A Sagunt hi ha un conjunt epigràfic molt ampli però ens centrarem en aquests tres tipus:

**INSCRIPCIONS
HONORÍFIQUES**

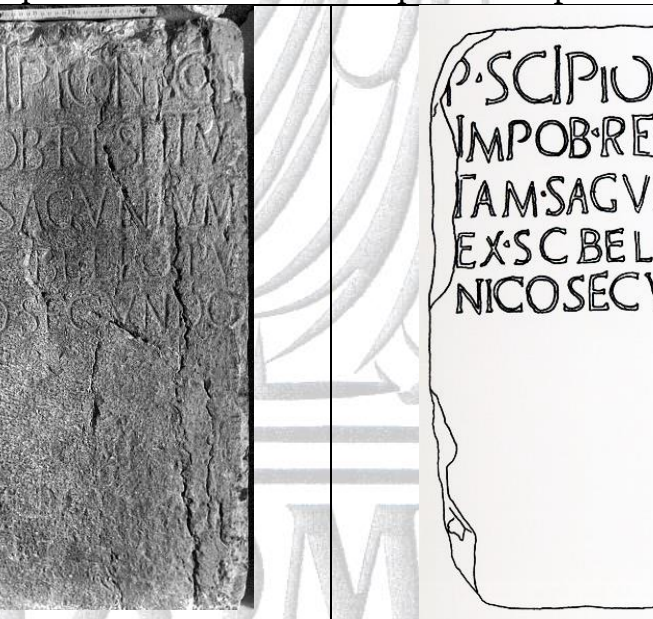
Nom i títols del personatge
nomenat, generalment
en datiu

*D(eccimo).Cornelio
Celso
aed(ili). ñ.viro
Celsae
Postumia
Philippida.mate(r)*

Nom del dedicant,
sempre en
nominatiu també
llaços de parentesc
o amistat

Vegem aquestes inscripcions saguntines:

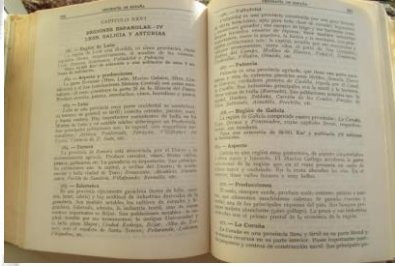
<i>D(is) M(anibus) L(uci) Ael(i) Caerialis magistro artis grammaticae L(ucius) Ael(ius) Aelianus libertus pat(rono) ben(e) merito vixit ann(os) LXXXV</i>	<i>Als déus Manes de Luci Eli Cerial. Al mestre d'art gramatical, Luci Eli Elià, el seu llibert; al patró benemèrit. Va viure 85 anys.</i>
QUESTIONS a) Quin tipus d' inscripció és? Justifica la teua resposta b) Compara l' estructura d' aquesta inscripció amb les característiques generals que hem vist abans. Creus que les compleix?	

		
C(aio) Voconio C(ai) f(ilio) / Gal(eria) Placido aed(ili) / Iiviro II flamini II / quaestori / saliorum magistro		A Gai Voconi Plàcid, fill de Gai, de la tribu Galèria, edil, duumvir per segona vegada, flamen per segona vegada, qüestor, president dels Salis.
QUESTIONS a) Quin tipus d' inscripció seria? Justifica la teua resposta b) Compara l' estructura d' aquesta inscripció amb les característiques generals que hem vist abans. Creus que les compleix?		
		
P(ublio) Scipioni co(n)s(uli) / imp(eratori) ob restitu/tam Saguntum / ex s(enatus) c(onsulto) bello Pu/nico secundo		A Publi Escipió, cònsol, imperàtor per haver reconstruït Sagunt executant un senatconsult durant la Segona Guerra Púnica
QUESTIONS a) Quin tipus d' inscripció és? Justifica la teua resposta b) Compara l' estructura d' aquesta inscripció amb les característiques generals que hem vist abans. Creus que les compleix?		

XIV- Relaciona l'abans i després d'aquests objectes:

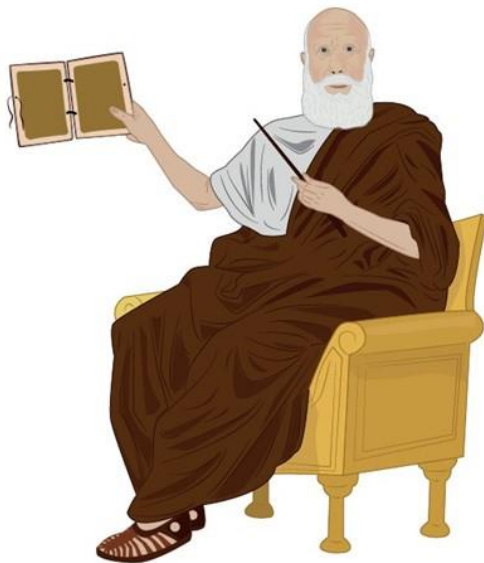
XV- Vegem què tal et desemboliques davant la càmera.

T'animes a representar el paper del *magister* rebent els seus alumnes a la seua escola?

Pots triar entre aquestes opcions:

- a) Redactar un text en el qual *Aelius* dona la benvinguda al seu alumnat.
- b) Redactar un text en el qual *Aelius* explica als nouvinguts a la seua escola els diferents suports d'escriptura.
- c) Llegir de manera dramatitzada aquest text que t'adjuntem.

AELIVS

Sóc ***Aelius***, mestre de *Fulvia*. La meua escola està en les porxades del fòrum, el centre de la ciutat, ja que no guanye prou diners per a tenir un local tancat. Tinc pocs alumnes, als quals els ensenye a llegir i escriure. Encara que no m'agrada fer-ho, si no es saben la lliçó he de castigar-los.

RECURSOS DIGITALS

- [Taller de grafits](#) i pintades a Pompeia de Fernando Lillo.
- [Taller epigrafia](#) de Fernando Lillo.
- Article interessant sobre la [Schola romana](#).
- Tutorial per a fer una tauleta de cera, enllaços [1](#), [2](#) i [3](#)
- Tutorial per a fer [paper caser](#).
- Tutorial sobre [escriptura romana](#)
- Explicació de [com es fa el paper a Egipte](#)
- Fonts [tipogràfiques d'escriptura romana antiga](#)
- [Instagram spatium-escriptura-ludi](#)
- [Magister et discipuli](#)
- [Litterae latinae](#)
- Cançó [LUDI MAGISTER](#)
- Epigrafia, enllaços [1](#) i [2](#)

DOMUS
BAEBIA